

سهم من از تمیزی شهر

هنوز نسل کسانی که توی خیابان زباله می‌ریزند با این توجیه که «پولشو میدم، شهرداری جمع کنه!» به حیات خود ادامه می‌دهند؟ ما که از آن خانواده‌هاش نیستیم، شما هم نیستید و خب اتیکت این هفته تمام شد! نه، صبر کنید. مراقت از تمیزی شهر، به زباله نریختن محدود نمی‌شود. کلی کار دیگر وجود دارد که اگر حواس مان بهشان باشد، هم شهر ظاهر تمیزتری پیدا می‌کند و هم مسئولان نظافت شهری کمتر خسته و کلافه می‌شوند. مثلاً چی؟ شیشه‌ها.

تا حالا دقت کرده‌اید درهای ورودی فضا‌های عمومی و وسایل حمل‌ونقل عمومی پر از اثر انگشت است؟ اثر انگشتِ پفکی، شکلاتی، گچی، گلی و حالا دیگر اجازه به‌دید بقیه‌اش را نگوییم. بعد تا حالا دقت کرده‌اید به هر کدام از این شیشه‌ها، دستگیره‌ای وصل شده‌است؟ خب آن دستگیره، برای خوشگلی نیست و در واقع باید، به‌جای هول دادن در با کف دست و نوک بینی از آن دستگیره استفاده کنیم. پاک کردن اثر انگشت از روی شیشه کار خیلی سختی است و به همین راحتی می‌شود این سختی را از دوش کسی برداشت. غیر از این، کار بد دیگری که معمولاً از روی بی‌حواسی انجام می‌دهیم، تکیه دادن کف کفش به دیوارها و دیواره‌هاست؛ نصفه‌پایین دیوارهای شهر و دیواره‌های مترو و کلاس‌های مدرسه و هر جای دیگری که با کفش می‌رویم، پر از نقش و نگارهای زشت و سیاه و کثیف است که خب چرا؟

گفت و گویا نوجوان مازندرانی که موفق شد متن یکی از کتاب‌های درسی را به نفع محیط زیست تغییر دهد

نوای محیط زیستی در مدرسه

در یکی از کتاب‌های درسی‌اش به جمله عجیبی برمی‌خورد: «آب‌بندان‌ها با ذخیره آب و تغذیه سفره‌های زیرزمینی، برای فعالیت‌های کشاورزی و دامداری، صید و شکار پرندگان مهاجر مورد استفاده قرار می‌گیرند». کلی سوال توی ذهنش می‌آید؛ چرا باید در کتاب درسی‌مان درباره شکار و صید بخوانیم؟ چرا باید با شکار و صید پرندگان

مثل یک موضوع عادی مواجه شویم؟ مگر شکار کار اشتباهی نیست؟ پس چرا کنار بقیه شغل‌های معمولی مثل دامداری و کشاورزی، از آن حرف می‌زنند؟ «نوا سلیمانی»، دانش‌آموز رشته تجربی در مدرسه فرزاتگان آمل، از کنار این سوال‌ها به‌راحتی عبور نمی‌کند. حتماً شما هم این روزها این خبر را شنیده‌اید؛ «موافقت آموزش و پرورش با درخواست دانش‌آموز مازندرانی برای تغییر متون درسی بر پایه

حفظ محیط‌زیست». نوا همان دانش‌آموزی است که آن سوال‌ها در ذهنش جرقه زد و حالا همه درباره‌اش حرف می‌زنند. این دانش‌آموز ۱۶ ساله، به‌جای این که فقط افسوس بخورد، دست‌به‌کار شده؛ به سازمان محیط‌زیست رفته و بعد از کلی پیگیری و پافشاری روی حرفش، توانسته است موافقت مسئولان برای تغییر آن جمله ضد محیط‌زیستی در کتاب درسی را جلب کند. با نوا بیشتر آشنا شوید.

نشده‌است اما اگر از سن کم به محیط‌زیست توجه و حساسیت نداشته باشیم، در سنین بالاتر هم نداریم. حالا توجه دوستان من به این موضوع جلب شده‌است. اگر دانش‌آموز‌ها اهمیت محیط‌زیست را یادنگیرند، خواسته نایه‌جایی است که وقتی بزرگ شدند آینده‌ای زیبا و سرسبز برای کشورشان بسازند.

علاقه تو به محیط‌زیست از کجا می‌آید؟

ما در کشوری زندگی می‌کنیم که از لحاظ گونه‌های گیاهی و جانوری خیلی غنی است و فکر می‌کنم علاقه به محیط‌زیست در همه‌مان وجود دارد. برای من یکی از دلایلی که باعث شد به این علاقه ام توجه کنم مادرم بود. دلیل دومش زندگی در استان مازندران است. مازندران جنگل‌های هیرکانی دارد، دریای خزر دارد، کوه‌های البرز دارد و همه این‌ها فوق العاده‌اند. برای مثال در همین جنگل‌های هیرکانی، گونه‌های گیاهی و جانوری، اکوسیستمی تشکیل داده‌اند که در جهان بی‌نظیر است. به این جنگل‌ها فسیل زنده هم می‌گویند چون از دوره سوم زمین‌شناسی تا الان سالم مانده‌اند. از طرفی در شهر ما، کوه زباله‌ای وجود

دارد به اسم عمارت که سال‌های سال است زباله‌های آمل و شهرهای اطراف در آن دپو می‌شود. آبی که خیلی از شهرها و روستاهای اطراف می‌نوشند، به این دلیل آلوده شده‌است. غیر از این، دو گونه گیاهی و جانوری مازندران یعنی «شمشاد» و «مرال» و همچنین گوزن قرمز در خطرند. وقتی این زیبایی‌ها و مشکلات را در کنار هم می‌بینم، نمی‌توانم بی‌تفاوت باشم.

دغدغه این روزهایت چیست؟

ژئوپارک قشم به دلیل پرورش میگوئی که در آن انجام می‌شود در خطر خروج از ثبت یونسکو است. به قول آقای ابراهیمی کارنامی چیزی تا خفگی مازندران نمانده‌است چون کلی برج در حاشیه ساحل خزر احداث شده است. در این سال‌ها دیگر اثری از پلنگ ایرانی دیده نمی‌شود و ببر مازندران در خطر انقراض است. وقتی یک حیوان منقرض می‌شود، پرونده‌اش بسته می‌شود. از این نوع پرونده‌های بسته‌شده در ایران زیاد داریم. از آن طرف، کلی بیماری سخت و لاعلاج داریم که خیلی‌های‌شان به‌دلیل آسیب‌هایی است که به محیط‌زیست وارد کرده‌در واقع خودمان را به خطر انداخته‌ایم.

[...]

برایم سوال پیش آمد که چطور این جمله در کتابی چاپ شده که آموزش و پرورش استان مازندران، استان سبز کشور، به آن مجوز داده‌است

اکوسیستمی تشکیل داده‌اند که در جهان بی‌نظیر است. به این جنگل‌ها فسیل زنده هم می‌گویند چون از دوره سوم زمین‌شناسی تا الان سالم مانده‌اند. از طرفی در شهر ما، کوه زباله‌ای وجود

کرونا از کجا آمده و چرا این قدر فراگیر شده است؟

مریم ملی| روزنامه نگار

هر چند وقت یک‌بار سروکله یک بیماری جدید پیدا می‌شود که هم خوفناک است و هم مرگبار. مدتی «ابولا» شیوع پیدا کرده بود، وقتی دیگر «تب کریمه کنگو» و حالا هم «کرونا». سوال این جاست که چطور ویروسی در بیشتر کشورهای جهان بخش می‌شود و کلی آدم را در گیر خودش می‌کند. متخصص‌های پزشکی درباره بیماری‌های مختلف عوامل گوناگونی را دخیل می‌دانند، یعنی هر بیماری که شایع می‌شود از روشی متفاوت فراگیر می‌شود؛ مثلاً در باره کرونا می‌گویند احتمالاً این ویروس بی‌اعصاب و هولناک از حیوانات به انسان منتقل شده‌است. کسانی که به دلیل شغل‌شان بیشتر با حیوانات در ارتباط هستند، گروه اولی بودند که کرونا گرفتند. مرغ، الاغ، خفاش، گوسفند، خوک، شتر، روباه، موش‌های مامبو، جوجه تیغی و خزندگان از

چیزی شبیه «ذات‌الریه» و «برونشیت» تبدیل می‌شود که خب حساسی آدم را از پای می‌اندازد و دیگر شبیه یک سرماخوردگی عادی نیست.

سرفه، عطسه یا لرزش دست از مشخص‌ترین علائم این ویروس هستند. کرونا با دست زدن به چیزی که فرد آلوده لمس کرده هم قابل انتقال است؛ برای همین هست که حتی زباله‌های بیمارستانی مربوط به افراد مبتلا به کرونا هم خطرناک و ممکن است خودش باعث انتقال بیماری باشد. کشور چین به همین دلیل وضعیت قرنطینه اعلام کرده‌است تا این بیماری به مناطق دیگر جهان شیوع پیدا نکند، گرچه هم اکنون کرونا در آمریکا هم مشاهده شده‌است. اما ماجرای اسم این ویروس ناچونامرد چیست؟ این نام از شکل ویروس گرفته شده که هنگام تصویربرداری با استفاده از میکروسکوپ‌های دقیق شبیه یک تاج خورشیدی (در انگلیسی Corona) به نظر می‌رسد.

بلند پروازی

خمیر جادویی بسازید

الهام حبشی

چند روز پیش وقتی برای خرید مقوا به مغازه لوازم تحریر فروشی رفته بودم، چشمم به بسته‌های زرد رنگ خمیر بازی افتاد. خمیرهایی که مشابه‌اش را مامان برای روزهای مهد کودک کم خریده بود. حس خوب فشرده شدن حجمی لطیف بین انگشت‌ها، حسی از یاد رفتنی است که اغلب ما هنگام بازی با خمیرهای رنگارنگ، در دوران کودکی‌مان تجربه کرده‌ایم. این روزها نوعی دیگر از خمیر به بازار آمده که به اسلایم یا خمیر جادویی معروف است. این اسلایم‌های خوش‌رنگ فسفری و اکلیلی در ظرف‌های شفاف پلاستیکی در لوازم تحریری‌ها به فروش می‌رسند. می‌دانید این خمیر‌ها را می‌توانید خودتان در خانه بسازید؟ روش‌های متعددی برای ساخت خمیر جادویی وجود دارد که دو مورد آن را در ادامه برای‌تان خواهم گفت. در روش اول، یک دوم لیوان مایع دست شویی را با یک چهارم لیوان مایع ظرف شویی مخلوط کنید. در ظرفی دیگر، یک قاشق چای خوری نمک را در چهار قاشق غذاخوری آب حل کنید. حالا با دقت، کمی از آب نمک را به مخلوط اضافه کنید و دوباره هم‌زدن را از سر بگیرید. آن قدر این کار را تکرار کنید تا خمیر اسلایم به شکل نهایی خود برسد. در روش دوم، یک سوم لیوان آب را با یک سر قاشق نمک و چند قطره رنگ خوراکی مخلوط کنید. بعد سه چهارم لیوان آب را با نصف لیوان چسب مایع بی‌رنگ یا چسب چوب به مخلوط اضافه کنید و تا به قوام رسیدن خمیر، به هم‌زدن ادامه دهید. حواس‌تان باشد که در هر دو روش نباید مخلوط را با شدت هم‌زنید. پس از دو دقیقه، قاشق را کنار بگذارید و با دست خمیر را ورز دهید. حالا روی خمیر را با پلاستیک بپوشانید و آن را به مدت دو روز در حالت استراحت قرار دهید. برای این که خمیر با کیفیت‌تری داشته باشید، می‌توانید به جای نمک از بوراکس مایع (ماده‌ای که در شوینده‌ها به کار می‌رود) استفاده کنید.

نجوا در گوش باد

یاسمین شیرین زاده | ۱۷ ساله

هر از گاهی یک‌بار، چهار چرخه روزمرگی‌های زندگی را متوقف کن. رهایش کن و به گوشه‌ای نه چندان دور ولی آرام برو و بنشین. هر چه در دل داری به میان بگذار و میان آن‌ها، حرف‌هایت را به باد بگو. می‌وزد، از لابه‌لای شاخه‌های درختان رقصان می‌گذرد. به عطر نرس‌های خواب و بیداری می‌بیدار معطر می‌شود. از پیچ و خم بیدهای همیشه‌مجنون می‌گذرد. تن خشک کاج را نوازش می‌کند. نفس جوانه‌های تازه سر به آسمان گشوده می‌شود و شاید، شاید قاصدک‌ها نشانی‌بار را به باد داده باشند. شاید باد از چین و شکن زلف پریشان‌ش بگذرد. شاید طنین حرف‌هایت را به گوشش برساند و میان این همه شاید، چه خواهد شد اگر یار گوشش به حرف‌هایت بدهکار باشد و دست در دست باد، راه‌فته را باز گردد.

سفر به انتهای جهان با کاغذ A4

اگر بهتان بگویند وقتی کاغذ ساده A4، ۱۰۳ بار تا شود قطر ش با قطر کل جهان هستی برابر می‌کند حتماً برای‌تان غیر قابل باور خواهد بود اما این موضوع واقعیت دارد. البته قبل از آن، باید بگوییم که کاغذ A4، در حالت معمول بیش از هشت بار نمی‌توان تا کرد. شخصی به نام «برنتنی گالیوان» که رکورددار تعداد تا کردن کاغذ از وسط است، توانسته تنها ۱۲ بار کاغذ را تا کند. حالا در صورتی که فرض کنیم این کار امکان‌پذیر باشد، قطر کاغذ که در حالت عادی حدود ۰/۱ میلی‌متر است پس از یک بار تا کردن دوبرابر می‌شود؛ بعد از سه بار تا کردن قطری برابر ناخن انسان پیدا می‌کند؛ ۲۳ بار تا زدن ضخامت‌اش حدود یک کیلومتر خواهد بود؛ اگر ۵۱ بار تا شود، برابر فاصله زمین تا خورشید می‌شود و با ۱۰۳ بار تا کردن دیگر انتهایش برای ما قابل تصور نخواهد بود! سرتان سوت کشید؟ حق دارید.

بیمه در برابر حمله فضایی‌ها

فیلم‌ها، پویانمایی‌ها و کتاب‌های تخیلی زیادی تاکنون درباره آدم‌فضایی‌ها ساخته شده‌اند. آثاری که حمله و ورود آدم‌فضایی‌ها به زندگی زمینی‌ها را به تصویر می‌کشند، برای خیلی‌ها سرگرم‌کننده است و برای یک عده، ترسناک. تصویر یک سفینه که نوری از آن به سمت پایین کشیده شده و می‌خواهد آدمی را از زمین برآورد، آن قدر بعضی‌ها را تحت تأثیر قرار داده‌است که آدم‌فضایی‌ها را باور و خودشان را در برابر آن‌ها بیمه کرده‌اند. طبق اعلام موسسات بیمه، حدود ۲۰ هزار نفر در آمریکا و اروپا خودشان را در مقابل حمله فضایی‌ها بیمه کرده‌اند؛ یعنی در صورت برپه شدن‌شان توسط آدم‌فضایی‌ها مالی‌غی به خانواده‌هایشان تعلق خواهد گرفت.